

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioann. Jonstoni|| Historiae Natvralis|| De|| Exangvibvs|| Aqvaticis|| Libri IV||

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLXVII.

VD18 90529022

Historiae Natvralis De Exangvibvs Aqvaticis Liber IV. De Zoophytis Sive
Plantanimalibvs.

urn:nbn:de:gbv:45:1-11100

HISTORIAE NATURALIS
DE EXANGVIBVS AQUATICIS

LIBER IV.

DE ZOOPHYTIS SIVE PLANTANIMALIBVS.

CAPVT I.

De Urticis.

TAB.
XVIII.
Aldrov. l. 4.
c. 1.

Nomen.

Quartum Exanguium aquaticorum genus sunt Zoophyta, quae Aristoteles τὰ ἑπαμφότεροντα φῶτα καὶ ζῶα, seu ambigentia plantae et animali, ut Budaus et Gaza vertunt, appellat.

Talia vero sunt, *Urtica*, Pulmo marinus *Holothuria*, *Tethya*, *Malum granatum*, *Fungus*, *Pyrus*, *Mentula marina*, *Penna marina*, *Uva marina*, *Malum insanum marinum*, et *Manus marina*.

Urticae, ab urendo Latinis dicuntur, quod manum urere videantur, si ea tangantur. Graecis ἀκαλήφαι, seu tanquam ἀπολέσαι τὴν ἀφὴν, id est, sensum corrumpentes, seu tanquam ἀπάλαι τῇ ἀφῇ, id est, tactui molles ac lenes, sed per antiphrasin, asperae quippe sunt et infestae, dicuntur. Vocantur et κνίδαι, ἀπὸ τοῦ κνίζειν, hoc est, δαγγιζόν καὶ κνησίζον τινὰ ἐμποιοῦν τῶν ἀπτομένων χερσὶ, morsum aut pruritus excitare tangentium manibus: nec non μετερίδια, a similitudine, quam cum muliebri pudendo habent: *Colyzenae* quoque a modernis, quod colis, id est, pedunculis suis, *Polyporum* more firmiter adhaereant. In Italia *flammae maris*, apud Trotilam, *Carnes marinae* dicuntur. Jovio *urticae* et *vertibuli* haud sine errore iidem sunt.

Descriptio.

Arist. H. A. l. 8. c. 2. et 4. c. 6.
Plin. H. N. l. 9. c. 45.

Descriptionem generalem si spectes, *Os* in medio habere, quod in majoribus evidentius esset, prodidit Aristoteles. Excrementa nulla in iis cernuntur, et hac re stirpibus sunt similes. Summa tenui fistula reddi, apud Plinium legimus.

Locus.

Arist. H. A. l. 8. c. 2.
Plin. H. N. l. 9. c. 45.

Diversa diligunt *Loca*, et in variis generantur. Quaedam enim nunquam absolvuntur, sed saxi semper adhaerent, reliqua quae vagantur, lit-

toribus et planis locis gaudent. De saxo, quasi de testa vivunt, et praenatantes pisciculos excipiunt retinentque, Plinius carne vesci scripsit. Idem *Urticis gignendi* modus qui testa inclusis: per rimas enim, et cavernas, et fauces saxorum oriuntur, ut tradit Philosophus.

De *Natura* earum ita Plinius: Contrahit ergo se quam maxime rigens, et praenatante pisciculo, frontem suam spargit, complectensque devorat. Alias marcenti similis, et jactari se posse fluctu algae viae, contactos attritaque petrae scalpentes pruritus (Dalechampius legit, petras scalpentes ob pruritus) invadit. Eadem nocte pectines et Echinus perquirat: dum admoveri sibi manum sentit, colorem mutat et contrahitur. Tacta uredinem mittit, paulumque si fuit intervalli, absconditur.

Comedebatur olim, ut nunc etiam: quanquam Pythagoras abstinere discipulos iusserit, vel quod Veneris stimulos afferre diceretur: vel quod Hecatae sacra esset. Ab Aristotele post aequinoctium hyemale magno tempore laudatur. Hoc tempore plurimas ligneo veru transfixas, et aliquantulum assatas, primum ex sale et aqua fervefaciunt: deinde farina conspergunt, et ex oleo vel butyro in sartagine frigunt. Secundum Xenocratem gratae sunt ori, sed stomacho admodum insuaves: (Diphylus tamen εὐστομάχης facit) sed assatae elixis accommodatiores. Alvum cient, urinamque magis movent. Cum passo aut vino mulso facile concoquantur et excernuntur. *Medicinam* si attendas, ajunt in vino potas culiculis prodesse, ut auctor est Galenus.

Natura.

Plin. H. N. l. 9. c. 45.

Ufus.

Arist. H. A. l. 4. c. 6.

Urtica cinerea.

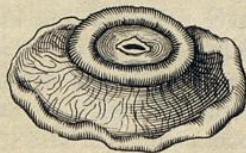
Urtica maior.

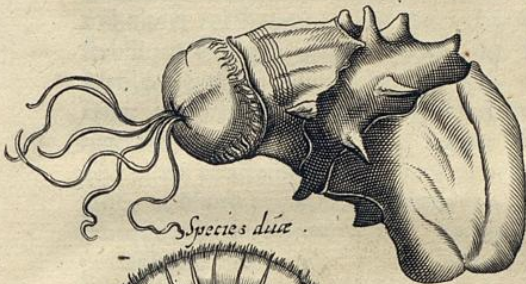
Urtica parva Rond.

Urtica minor.

Urtica Rond.

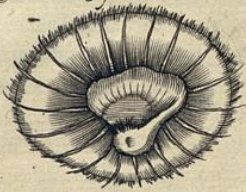
Urtica rubra Rond.

Urticarium.

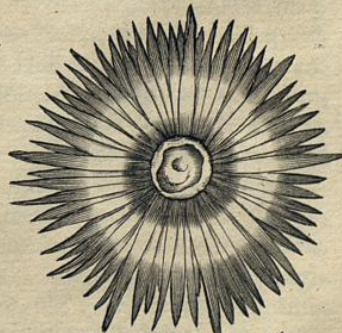
Species duae.

Urtica marina alia triplici aspectu.

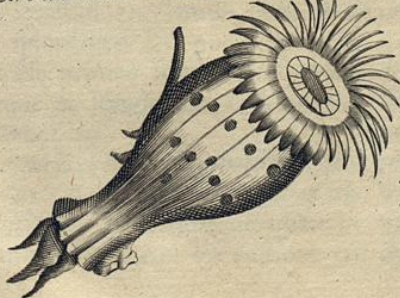

Urtica rubra Rond.

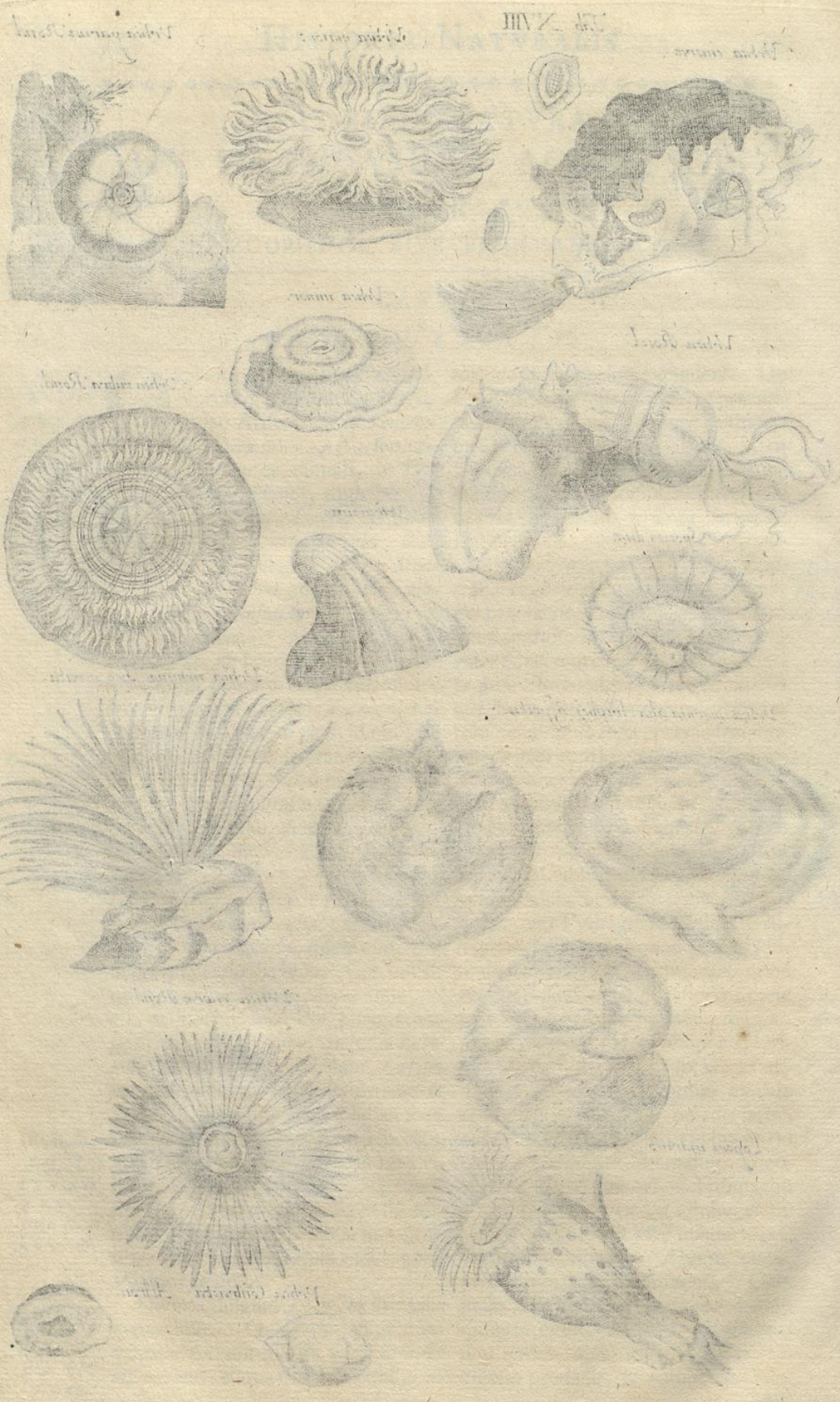
Lepori marino.

Corugener.

Urtica Contracta Allrou.

nus. Cum aceto scyllitico psilothrum constituit.

Differen-
tia.

Arist. H. A.
l. 5. c. 16. et
l. 6. l.

Athen. l. 3.

Differentias varias apud autores invenias. Aristoteli aliae sunt corpore parvo, quae cibo aptiores: aliae majusculo duroque. Aliae sinuosis adhaerent, quae nunquam a saxis absolvuntur: aliae plana littora amant, quae suis abjuncta sedibus vagantur. Idem apud Athenaeum habetur. Secundum Rondeletium, aliae saxis vel cuilibet rei alteri adhaerent; aliae minime. Rursus earum, quae saxis vel alteri rei haerent, alia perpetua stabilique sede illic degunt, quae sunt Urtica parva in rimis saxorum latitans: quae Purpuris et Buccinis adnascitur: quae cinerea est, longisque cirris constans: Aliae sedes mutant, et libere per mare feruntur tantumque, ut purpurea urtica. Semper solutae sunt, quas vulgo Potes appellant. *Parva*, juglandis magnitudinem vix superat. Tota carnosa est, cirros breves habet, contracta recti intestini extremum refert, colore vario est. Quaedam enim caerulea, alia viridis, alia subnigra, sed punctis aliquot caeruleis vel flavis vel rubris notata. Graecis *πολέμων* dicitur. *Cinerea* a colore nomen sortita est. Tenuis est admodum, quia frondem magnam, id est, cirros multos habet, carnis parum. In Saxorum rimis vivit, comam semper explicatam habet, nec unquam contrahit.

Utraque scopulis littoralibus, et iis potissimum marinis tractibus, qui ventorum impetum minus sentiunt, tam pertinaciter inhaeret, ut, nisi primo impetu divellatur, vix postea, nisi in frustra concisa, dirimi possit, adeo suas trichas artissime contrahit. *Purpurea*, seu Phoenicea, Rosa quibusdam, aliis Posterol, quod contracta recti intestini extremum cum majusculo sphinctere seu podicem refert, est primae similis, nisi quod frondem et longiorem et copiosiorrem habet.

Purpuris et buccinis adnascens, partem exterioriorem habet duram et rigidiusculam, spissioreque quam in aliis urticis, cirros brevissimos in

ambitu. In exterioribus ejus partibus filum longum deducitur purpureo colore, tam jucundo tamque fluido infectum, ut cum pretioso illo Purpurae succo certet. Ideo hanc a cane Herculis demorsam fuisse Rondeletius credit. Datur et in *Lepadē nata*, de qua Ferrantes Imperatus ita scripsit. In dorso esse sex rimas stellam aemulantes: in medio dorsi foveam parvam cum figura quadam inclusa Conchae rhomboidi simili, sustinerique a lateribus lepadis mediante membrana continua, et cavitatem, quae est in animali, non habere aliud intermedium, quam membranam. A parte anteriore conspici fructum Lepadis instar penicilli pictoris in se revoluti.

Ad priores illas referri *Bellonii* possunt, quarum quaedam rubro colore suffusa est, altera magis caerulea, granulis in gyrum circumfessa. Utraque marinum tuber *contracta* refert, *explicata* Caesariem totum corpus rotundum ambientem: nam infinitis cirris, antennarum papilionibus, aut scarabaei crassitudine constat.

Huc etiam spectat Aldrovandi *Contracta*, *Cinereae Rondeletii congener*, quae etiam saxis adnascitur, cirris tenuibus: *pilei fere forma*, colore tota coccineo, excepta summitate, quae est viridis, cum nigra rotundaque macula: et quae ex *leporis marini genere*, coloris partim purpurei, partim albi.

Urtica soluta, seu *Potta marina* Aldrov. l. 4. vulgi, quod speciem quandam mulieris vulvae repraesentet; Graecis Mongi, inhonesto etiam vocabulo, quod, ut scribit Bellonius, partibus verendis admota, pruritus ac Venerem, imo etiam ampullas excitet, dicitur. Cum jacet, omaso similis est: cum erigitur, pulmo videtur, et adeo tantum vitrea et lucida est, ut sine sectione interiora omnia videre possis. Suspensa, quandam Polypi imaginem gerit, nisi quod brachia tenuissima et crassissima habent. In partibus, unde pedes oriuntur, quosdam meatus arenarum plenos Gyllius vidit. Formam superne rotundam, infer-

k

inferne concavam refert Massarius, ut Conchae videri possint; Cirros ex imo emittere ad modum Polypi.

Differen-
tia.

Duo hujus apud Rondeletium *genera*. Primum ita describit: Pars una veluti fungosa quaedam massa, rotunda, cava, in medio perforata, purpurea veluti fasciola ambiente, pileum plane refert: altera parte Polyporum pedibus similis est. Octo enim pedes habet crassiusculos: extremis partibus quadratos, in acutum desinentes, nullas interiores partes distinctas habet. Corpore est adeo pellucido et splendido, ut oculos offundat. Ad eam magnitudinem accrescunt, ut pileos, quibus viatores uti solent, superent.

Alterum, quatuor duntaxat pedes seu frondes habet, qui foliis acanthi comparari possunt: in altera parte lineae stellatim disponuntur. Hujus generis illa quoque videtur, quam *Bellonius* ita descripsit. Mollis quidem et alba corpore cartilagineo, ac crystalli in morem pellucido, quod in mucorem facile resolvitur. Gibbam habet instar dimidiatæ sphaerae figuram, glabram, pollicis crassitudine: cujus pars interna nervis rectis a medio incipientibus, quasi striis fulvi coloris in gyrum radiatur, quibus se diffundit et constringit: qua corporis commotione aquam concutit, et nunc in pronum,

nunc in supinum effertur. Pinnarum vice pinnis tenuibus et aegre conspicuis in orbem communitur, ut *Lepus marinus*. Cruciformes quoque cirros, striatos, crassos, in modum stellae radiatos, numero quaternas, parte interna natationi accommodatos habet: quas ut exacte conspicias, erit in lebetem aquae syncerioris conjiendus: qui si supinus devolvatur, multas fissuras in radice cirrorum ostendet.

Os quoque habet parte prona fitum, quo ea, quae venatur, absorbet, in quem usum quatuor cirri ad ejus latera subjacent, coloris synopidis, quasi ejus branchiae essent, vel intestina. Hinc fit, ut intuentibus pulmonem in mari pabulandi gratia divagantem, grandis videatur quasi pituitae globus, qui unicum tantum colorem referret, nisi rubris illis quatuor circulis sigillaretur, et ea cruce, qua interna pars striata est, distingueretur.

Ad primum genus referenda est *Urtica soluta Mathioli*, quam hic damus. In frustra divisa, ac in mare coniecta, vivit nihilominus ac movetur: extra mare exanimis apparet. Emortua in alto mari, ac in littus ejecta, transparentis glaciei similis est. Omnes pruritum in pudendis et uredinem in manibus movent, et acrimonia sua Venerem extinctam et sopitam excitant.

CAPVT II.

De Pulmone marino, et Holothuriis.

TAB. XIX.
et XX.

*Aldrov. l. 4.
c. 3.*

*Arist. H. A.
l. 5. c. 15.*

Inter Testacea quidem Pulmonem marinum posuisse Aristoteles videtur: Plinius tamen inter Zoophyta recensuit, quem nos sequimur. *Pulmo marinus* dicitur ita, vel a pulmonum nostrorum figura, vel ab eorundem substantia laxa, et molli, foraminulisque plena. Kiranidis interpretes Cunnum marinum exponit, et sic pro *Urtica soluta*, sed falso, sumere videtur.

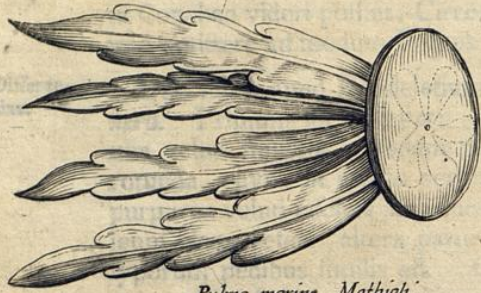
Sane decoctum pulmonis commendant Medici: at *Urticae* substantia est nimis mollis, et pituitae con-

cretæ similis, qua in aquam abit; et nec in cinerem redigi, nec in aqua decoqui, corpore aliquo superflite potest.

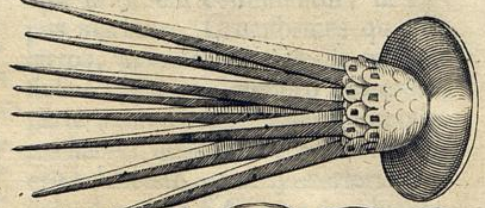
Descriptionem ejus vix ex antiquis obtineas. Plinius per mare ferri ubi imminet tempestas, plurimumque dierum hyemem portendere scripsit: Ephesus vero non adhaerere, sed absoluta esse, addidit. Commendantur ad pilos evellendos. In aceto putrefacto et mento aspersae carnes, fugam illorum facere dicuntur. Cinis alligatus egregie profluvia purgat. Decoctus vero in aqua, calculosis medetur.

Descriptio.
*Plin. H. N.
l. 8. c. 35.*

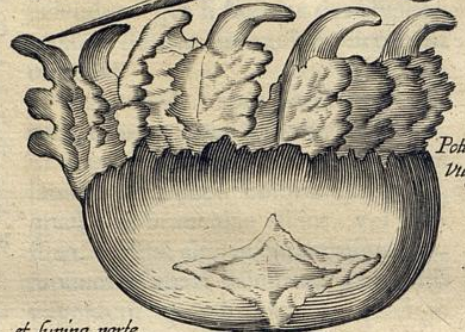

Pulmo maring Mathioli.

Pulmo marinus Rond.

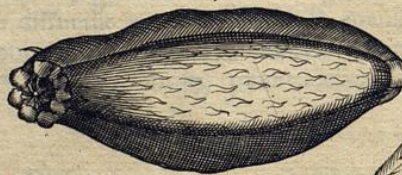

*Potta Marina
Vulgo prona.*

et supina parte.

Holothurius Rond.

Holothurius Rond.

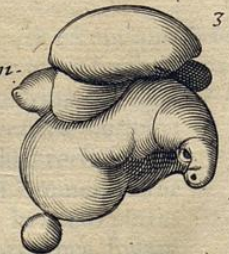

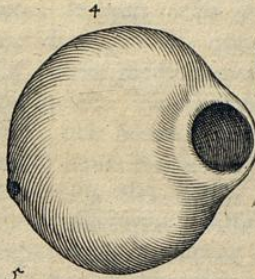
Species.

Thelyorum.

Varia.

Mentula Marina Rond.

Epipetrum.

Mentula Marina.

Malum in Janum Marinum Rond.

Dua marina.

Prima Marina Rond.

*Manus marina.
Meer hand.*

Meer feder.

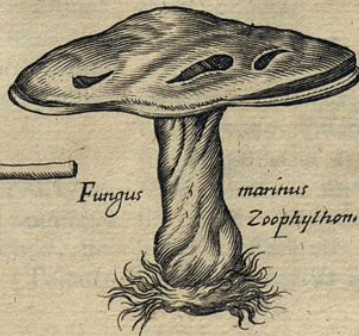
Prima Marina alia.

Cucumis marinus. Meer Cucumbre.

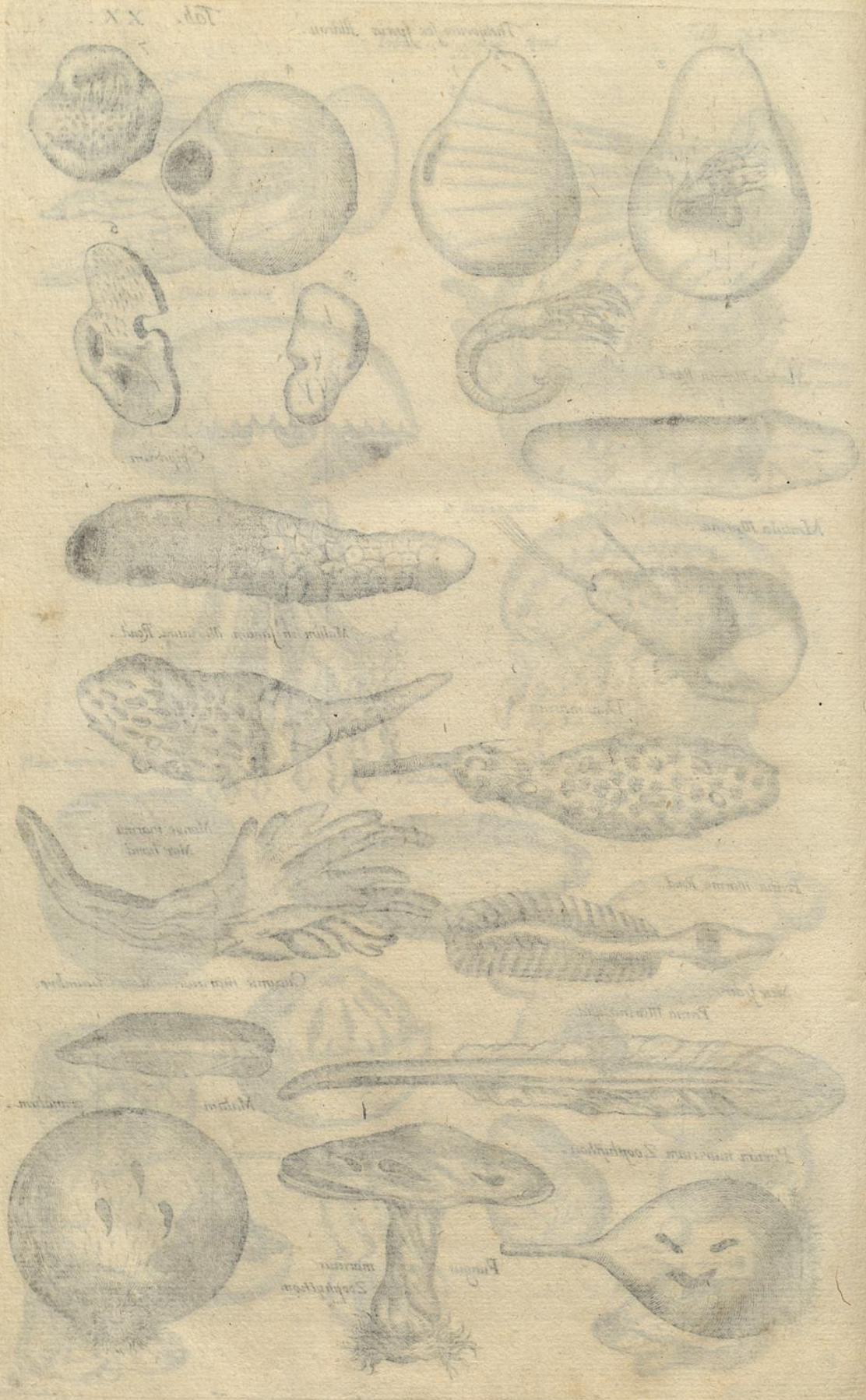
Malum granatum.

Pyrum marinum Zoophythen.

*Fungus marinus
Zoophythen.*

Plin. H. N. detur. Lignum si eo confricetur, ardere videbitur, ut sua luce faculam quoque vincat. Rondeletius invenit substantiam quandam saxi haerentem, corio duro et nigro intactam, intus mollem fungosam et fistulosam aplysiarum modo. Vel inquit pulmo marinus dici potest, corpus quoddam rotundum, pilae marinae modo, virescens, foris substantia filtro simile, intus totum fistulosum, veluti spongia aplysia. In mari aqua plenum est et grave: extra mare in se concidit, et flaccescit: in saxorum rimis delitescit et inter algas.

Aldrov. l. 4.
c. 4.

Holothuriorum nomen unde veniat, nescimus. Pauca etiam de iis veteres. Saxi soluta esse, sed immobilia, asperoque corio tegi. Rondeletius duas nobis icones exhibuit, cum his descriptionibus. Id genus, inquit, quod hic proponimus, altero extremo obtusum est

et planum, in quo rosae sculptam imaginem dicas, circa quam sunt acetabula. Inde parva appendix et mollis dependet. Pisculentum odorem resipit, nec minus ingratum et insuavem ac lepus marinus: altero extremo tenuius est; intus, partes omnes sunt indiscratae. Altero extremo caput habere videtur rotundum, os in medio rotundum, rugosum, quod aliquando dilatatur, aliquando constringitur. Sequitur corpus crassius, aculeis multis rigens: videtur in caudam deficere, ex cuius utraque parte duae sunt appendices pedum pinnarumve loco, sed differentes. Superior enim strictior est, in ambitu incisa, in acutum definens, ad quam a cervice producta est linea; altera latior ubique. Harum beneficio motum habere videtur, cuius prorsus expers est primum genus: quod aliquando acetabulis suis saxi haeret, sed solvitur.

CAPVT III.

De Tethyis.

TAB. XIX.
et XX.
Nomen.

Tethyia seu ut Plinius vult, Tethae, veteribus Graecis *τῆθαι*, et *τῆθαι*, modernis Spherdocles, a sphaera sine dubio; Adriatici sinus accolis spongiae, quia, cum premuntur, spongiarum instar, aquam foraminibus reddunt; Tarentinis, propter formam et parvos quosdam anfractus verticilla; aliis a colore et tumore, seu quod nullis fibris, ut Tubera terrena niti crediderint, Tubera; quibusdam, quod callosa materia tegantur Calli; nonnullis, sed falso, idque ex comparatione patere potest, Urticae vocantur. Gaza cum Holothuriis confundit, Eustathius et Homeri scholiastes *τὰ τῆθαι* ab Ostreis non distinguunt. Nicander *τὰ τῆθαι*, patellas feras explicat.

Descriptio. Aristoteles ita eas descripsit. Quae *Tethya* five callos speciali nomine a tegminis qualitate appellamus, naturam inter haec genera (Testato-

rum) peculiarem fortiri notum est. Iis enim solis corpus toto tegumento includitur, cuius durities inter testam et corium est: quamobrem more praeduri bubuli tergoris secatur. Adhaeret id genus saxi sua testa. Duo a se invicem distantia foramina habet, admodum exigua, et visum vix patientia, quibus humorem accipit et reddit. Excrementum enim nullum in eo spectatur, quale in caeteris Ostreis, vel Echinaceum, vel quod papaver vocatur. Dissecanti ea tibi primum occurret membrana nervosa Carnaceo corpori obducta.

Hac enim, corpulentum tethyi continetur: idque a caeteris omnibus dissimile; suo in genere omnibus similis ejusmodi caro. Haeret hoc duobus locis et membranae et corio ab latere: quaque haeret utraque parte pressius est: quibus partibus tendit ad meatus ipsos, qui protinus

k 2

nus

nus per ipsum calicem extrorsum ducunt: atque hac emittit, atque exigit tum cibum, tum humorem, perinde atque si hic os sit, ille autem exitus excrementi. Atque horum alter crassior est, alter tenuior. Intus autem in parte utraque sinus dissepiti, continua re pusilla quadam. In eorum altero humor inest. Caeterarum partium, quae vel instrumenti nomine vel officio sensuum, ac ne excrementa quidem cuiusquam modi qualia in aliis sunt, quicquam habent. Et haec quidem Aristoteles. His addit Rondeletius, non solum petris, sed et Ostreorum testis affixa esse, et in illis veluti duros tumores cerni. Ovi, addit, figura sunt aliquanto longiore. Testa extra fusca, inaequalis, rigida, intus argentea, laevis. Tethyorum caro membrana alia alba involuta ventriculi formam refert, rotundam scilicet et oblongam, meatus crassior et amplior gulae proportionem respondet: alter minor podice. Colore uterque est rutilo vel rufo, reliquum corpus croceum.

Locus.

In Aegypto nulla inveniuntur. In Smyrna praestantissima. In Oceano ad Gallicum littus sunt frequentia, Pariliisque in foro piscario saepe Ostreorum testis adhaerentia visuntur. Signantur etiam in cavernis saxorum: maxime vero in coeno et littoribus, quae phyco algave marina abundant. Inveniuntur et in musco marino, aut aliis in herbis foliisque marinis. Unde Plinius. Tetheae inveniuntur fugentes in foliis marinis, seu potius scopulis. Hinc Eustathius τῆς θη dicta conjicit a verbo θῆ, quod significat θηλάω, quod et pro lactare et fugere accipitur. Fungorum verius sunt generis quam piscium: et quia nullum viscus intus habent, sed carnem uniformem, nihil de animalis natura habere videtur.

Motus.

Motum et sensum qui illis inest ab interno provenire, cum multa Conchylia et Crustacea intus habeant, a

quibus motus provenit, Plinius auctor est.

Rubra cibo sunt idonea: pallida vero aut sublutea amarulenta Malsarius prodidit. Xenocrates plurimum dareimenti tradit, coriaque maxime eorum non confici.

Ufus.

Medicinam si attendamus, torminibus et inflationibus succurrere, et tenesimum dissolvere renumque vitia; in cibo sumpto lateris dolores lenire, apud Plinium habemus. Conferunt etiam ischiadicis ventrique superiori una cum ruta: item cachecticis, quorum corpus macie conficitur cum ruta et melle.

Quantum ad *Differentias* et species quatuor Aldrovandus posuit. *Prima* parte externo et interno pyri formam aemulatur, et colore est cinereo: ablataque cuticula substantia apparet densa poris exiguis, vixque visibilibus referta, per quos aqua attrahitur, et per universum corpus distribuitur. Duo grandiora habet foramina, unum oblongum; alterum rotundum; hoc alvo, illud ori respondere videtur. In his quandoque conspiciuntur Scyllari, Cancelli, et alia crustacea; item trochi, turbines et Ostracoderma.

Alter est figura mali, foraminibus duobus; rotundo, quod majus est; oblongo, quod minus. In eo Scyllarus continebatur, qui totum fere illius foraminis continebat intervalum. Cauda erat revoluta.

Tertia figura est inaequali, tuberosa: foramine uno oblongo majore, quod in opposita erat parte minore. In eo continebatur Purpura, proportionem magnitudinis Tethyi, ut etiam exterius corium penetraret.

Quarta, figura est rotunda, sed inferius compressa: foramen habet tam exiguum, ut vix conspici possit: Intus, crustaceum aliquod, ut in partis superioris foramine conspicitur.

CAPVT IV.

De Mentula marina.

TAB. XX.

Aldrov. l. 4.

c. 7.

Nomen.

Mentula marina Numenio πειρίν, forte παρὰ τὸ σπείρειν τὰ τέκνα; aliis forte Holothurium, a θολύνηθεν libidini operam dare, θόρας genituram significat; hinc Rondeletii altera Holothuriorum species virilis genitalis speciem prae se fert; quibusdam Halesurion, quasi ἁλὸς ἕρπας, marina cauda, Apulejo veretillum dicitur. Albertus cujusdam ostrei meminit, cujus species una virgam, altera vulvam prae se ferret. Moderni Graeci Pfoli vocant.

quatuor millia nonnunquam annumeres. Ex anteriore autem capitis parte rursus crinitas emittit, veluti arbutulas acetabulis plenas, quibus quicquid palpat, ad os adducit, quod tam amplum aperit, ut vel integram conchulam admittat: vascitur enim omni conchyliorum genere. Ejus recrementa viscida sunt ac lenta, albissima, copiosa, quae tandem indurantur, ut cum fidibus de duritia nervea certare possint. Os in gyrum officulis, dentatum habet, praeterea nullis ossibus alibi praeditum. Ab ore gula in stomachum differtur, quomodo in Erinaceo marino dictum est; reliqua ut intestina circumponuntur in gyrum, quae vix observari possunt.

Descriptio. A Bellonio ita describitur. Exanguis maris purgamentum est: solum vagatur. Sed ea ejus natura, ut a pilcibus aliis minime tentetur, neque a quoquam in cibo expetatur. Littorale est, neque alibi reperitur, quam ubi Patellae, Ricini, et vertibula degunt. Genitale ex hoc dicitur, quod teres sit, pedem longum, et mediocris brachii crassitudine: Distendit se et contrahit hirudinis in morem. Unde ei et nomen inditum est. Quin etiam rufi coloris est, Iners, nec nisi serpendo incedit, aspectu toroso, Nymphaeae radice similitudine. Semper ad ima fidit: nunquam natat: contrectatumque in seipsum contrahitur, ac cornu duritiem habet, vixque acuta cuspide pertundi potest: alioqui permolle, dum sua sponte movetur, suas promuscides quando vult, exerit, atque ita constringit, ut ex pedali longitudine vix sex digitos longum appareant. Acetabulis quae in promuscidibus habet, lapidibus haeret; in quibus plusquam

Rondeletius duas species facit. *Differentia.*

Una corio duro constat. Dum vivit intumescit et distenditur: flaccescit post mortem. Partes internae indiscretae sunt. *Altera* ex testa spissa, dura, cartilaginea, perspicua et rugosa constat.

Gesnerus duas quoque a Sittardo accepit. *Prior* massa quaedam informis erat, retrorsum ubi crassior altiorque veluti cornu parvum, rugosum, extendebatur: opposita pars humilior, in glande, foramen rubicundi coloris ostendit. *Altera* Epiptetrum dictum, informis quoque, inaequalis, et tuberosa, multis acetabulis compacta, colore partim nigricans, partim rubescens et albicans alicubi erat.

CAPVT V.

De Malo Granato, Fungo, Pyro, Penna marina, Uva marina, Cucumere marino, Malo insano, et Manu marina.

TAB. XX.

Malum granatum, Fungus marinus, et Pyrum a figura nomen sortita sunt. Illud ejusdem est cum Punico coloris. Iste caerulei; hoc ejusdem fere.

Penna marina est pennis magnis, quae in pileis gestare solent, perquam similis. Piscatores Itali ob extremitatis alterius similitudinem *Mentulam alatam* vocant. Est enim ea pars

k 3

prae-

praeputio, id est, glandi similis, altera vero parte pennam refert. Pars illa crassior, quae glandis specie est, rimas aliquot habet, quales sunt branchiarum rimae in galeis. Quae pennam repraesentat, festucis tenuibus constat, quae alumini scissili similes sunt: iis, substantia alia quaedam tenera innititur. Noctu maxime splendet, stellae modo, ob candorem et laevorem. Pennam marinam *aliam* rubentem, linea per medium caulem alba, fronde simili ferre, sed parte altera, quae fronde caret, longiore, simplici, nulla cum glande dissimilitudine.

Uvae marinae facit et Plinius mentionem, dum scribit: Rerum qui-

dem non solum animalium simulacra mari inesse, licet intelligere inuentibus, Uvam, Gladium, Ser-ras. Est autem oblonga quaedam et informis massa, ex uno pediculo dependens. Partes internae indiscretae sunt, inter quas aliquando reperiuntur glandulae parvae. In vino putrefacta vini taedium adfert, ut Plinius prodidit.

Malum insanum marinum, et *Manus marina*, a similitudine quoque nomen obtinere.

Cucumis, digiti est crassitudine et longitudine, tuberculis aliquot aspersis, veluti in Cucumere terrestri parvo. Partes internas indiscréticas habet.

F I N I S.

INDEX

I N D E X

In Historiam de Piscibus et Cetis, juxta feriem Alphabeticam
dispositus, in quo litera P. paginam descriptionis, T. tabulam
denotat.

A.	P.	T.	P.	T.	
A bacatuaia	202	37	Aquila	33	9
Acacana	226		Aramaca	198	36
Acara	192	34	Araneus major five draco-marinus		
Acaraia	191	34	major	91	21
Acaramucu	202	37	minor	91	21
Acarnan	68	18	Afellus	7	1
Acara Pinima	182	32	Afellus minor seu Callarias	7	1.2
Acara pitamba	184	33	niger	8	2
Acarapucu	178		Afellus alter five Merluccius	8	1
Acarauna	178	32	Afellus mollis	8	2
Acipenser Zelandicus		23	Afellus alius		2
Acipenser 1	111	23	Afellus virens		46
2		23	Afellus varius		46
3		23	Alper Pisciculus	141	26
Aculeatus marinus major		47	Danubianus	141	26
Acus major Oppiani	157	15	Attagenus lepras	44	13
minor Bellonii	58	15	alius		13
alia species	56	15	Atherina	79	17.19
Acus Aristotelis	56	15	Attilus Padi	146	28
alia species	56	15	Aurata	70	19
Adonis exocetus Bellonii	60	15	Axotott	211	
Agonus Italicus	175	30			
Germanicus	136	26	B.	204	38
Ajereba	205	38	Bagre		38
Alauda cristata	59	17	species alia		38
non cristata	60	18	alia		38
Albula caerulea	173	30	alia		38
Albula lavaretus	171	30	Balaenae genera	215	41
Albula lacustris Bezola dicta	172	30	Balaena vulgi	216	41
Albula minima	173	30	Balaena 60. pedum longitudine et		
Albula nobilis		46	41. altitudine		42
Albula parva Gesneri	173	30	Ballerus	166	26
Albula		46	Barbo	130	26
Alburnus albus Salviani	174	30	Barbota Gallorum	150	27
Alburnus Aufonii	159	29	Barbus Salviani		31
Alofa	105	27	Bezola	172	30
Alofa seu Clupea	105	27	Blennus	75	19
Alphestes	49	15	Blennus Bellonii		19
Ambiza	211		Blica seu ballerus	166	27
Amia	14	3	Boops	84	20
Amilott	212		Boops peregrinus		20
Ammocatus, vide Exocetus.			Boops Rondeletii	99	22
Amore Guacu	190	34	Bubulca Bellonii	145	
Amore Pixuma	194	35			
Amore Tinga	194		C.	196	40.35
Anguilla	120	24	Camaripuguacu	186	
alia		24	Camuri	47	14
Anthias Rondelet.	53	16	Canadella	25	8
Anthias afellis conformis Rondel.		16	Canicula seu Galeus Canis	24	6
Anthias primus		16	Canis Carcharias		6
secundus		16	alia species		6
tertius		16	Canis Carcharias alius		6
quartus		16	Canis Carchariae dentium series		7
Anthias Conger		16	Canis marinus		8
Antacaeus Rondelet.	147	25	Cantharus	73	19
stellatus	147	28	Caper five Caprifiscus	110	23
Anthropomorphos	209	40	Capeuna	183	33
Aper	10	1	Capito anadromus	109	23
Aphyia Cobites	77	19	Capito Aufonii seu Squalus vete-		
Aphyia Membras	77	19	rum	132	26
Aphyia Phalerica	77	19	Capito fluviatilis seu squalus minor	133	26
Apua	76	19	fluviatilis rapax Gesneri	134	26
Apua vera	77	19	Carapo	193	34
			Carauna	181	32
					Carpio